Oppilaan tekoälyopas: Näin käytät Geminiä fiksusti

Tekoäly (kuten koulussamme käytettävä Google Gemini) on erinomainen apuri opiskelussa, kunhan osaat käyttää sitä oikein. Se voi toimia sinulle henkilökohtaisena tukiopettajana, ideakaverina tai kielen korjaajana.

Tekoäly on kuitenkin **huono isäntä mutta loistava renki**. Jos jätät ajattelun koneelle, teet hallaa vain omalle oppimisellesi – ja jäät todennäköisesti kiinni.

Tässä ovat selkeät säännöt siitä, mikä on kiellettyä ja mikä on sallittua.

Mitä et saa tehdä? (Kielletty käyttö)

- **Suora kopiointi (Plagiointi):** Älä koskaan anna Geminin kirjoittaa esseetä, esitelmää tai vastausta puolestasi niin, että kopioit sen suoraan ja väität sitä omaksesi. Tämä on vilppiä, aivan kuten kaverilta kopioiminen.
- **Henkilötietojen jakaminen:** Älä koskaan syötä Geminiin kenenkään henkilötietoja tai mitään sellaista tietoa, josta joku voisi tunnistaa henkilön (kuten nimiä, henkilötunnuksia, puhelinnumeroita, osoitteita, salasanoja tai arkaluonteisia asioita).
- **Virallisten tunnusten sääntö:** Käytä koulutöissä aina **koulun edu-tunnusta** (etunimi.sukunimi@edu.savonlinna.fi) Geminin kanssa, älä omaa henkilökohtaista tiliäsi. Koulun tilillä tietoturvasi on suojattu.

Miten saat käyttää Geminiä? (Sallittu käyttö)

- **Henkilökohtainen tukiopettaja:** Jos et ymmärrä jotain asiaa oppitunnilla, pyydä Geminiä selittämään se uudella tavalla.
    - *Esimerkki:* ”Selitä minulle selkeästi, mikä on fotosynteesi ja anna kolme arkipäivän esimerkkiä.”
- **Ideointi ja suunnittelu:** Voit pyytää apua työn aloittamiseen tai rakenteen suunnitteluun.
    - *Esimerkki:* ”Olen kirjoittamassa esitelmää ilmastonmuutoksesta. Auta minua tekemään esitelmälle hyvä sisällysluettelo ja rakenne.”
- **Kielten harjoittelu ja oikoluku:** Voit tarkistuttaa oman tekstisi kieliopin tai pyytää esimerkkilauseita.
    - *Esimerkki:* ”Tässä on kirjoittamani englanninkielinen teksti. Korjaa siitä mahdolliset kielioppivirheet ja selitä, miksi korjasit ne.”

Kultaiset säännöt: Muista nämä kaksi asiaa

1. Gemini valehtelee sujuvasti (Lähdekritiikki)
Gemini on kielimalli, eli se on ohjelmoitu ennustamaan, mikä sana sopii seuraavaksi. Se ei "tiedä" asioita samalla tavalla kuin ihminen. Gemini voi kirjoittaa erittäin vakuuttavaa tekstiä, joka on täysin keksittyä (tätä kutsutaan tekoälyn hallusinoinniksi).

Sääntö: Tarkista aina tiedon oikeellisuus oppikirjasta tai luotettavalta nettisivulta. Sinä olet vastuussa palauttamasi työn tiedon oikeellisuudesta, ei tekoäly.

2. Ilmoita aina, jos käytit tekoälyä (Avoimuus)
Tekoälyn käyttö ei ole väärin, kunhan olet siitä rehellinen opettajalle. Jos käytit Geminiä apuna työssäsi (esimerkiksi tekstin oikolukuun tai ideointiin), kirjoita työn loppuun lyhyt maininta siitä.

- *”Käytin Google Geminiä esitelmän rakenteen ideointiin ja oman tekstini oikolukuun.”*

Opettajan vinkki: Mistä opettaja huomaa huijauksen?

Moni luulee, että opettajat käyttävät vain jotain "tekoälytunnistinta" (jotka nekin toimivat nykyään aika hyvin). Oikeasti opettaja huomaa tekoälytekstin yleensä näistä asioista:

1. **Tyylin muutos:** Teksti ei kuulosta yhtäkkiä lainkaan sinun kirjoittamaltasi. Lauseet ovat liian pitkiä, kirjakieli liian jäykkää tai sanasto sellaista, mitä emme ole luokassa käyttäneet.
2. **Hups-virheet:** Gemini saattaa käyttää suomen kielessä hassuja käännöskukkasia (englanninkielisiä sanontoja suorilla suomennoksilla) tai viitata asioihin, joita ei ole olemassa.
3. **Kysymykset luokassa:** Jos opettaja pyytää sinua lyhyesti kertomaan omin sanoin palauttamastasi tekstistä, eikä sinulla ole aavistustakaan mitä siinä lukee, käy nopeasti ilmi, kuka tekstin on oikeasti kirjoittanut.

Käytä siis tekoälyä aivojesi jatkeena, älä niiden korvikkeena!